

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popusti po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Železniška nesreča v Rajhenburgu

Se nekatere podrobnosti o železniški nesreči v Rajhenburgu Smrtno ponesrečena železničarja Vodlak in Jeromen ter težko ranjeni Medle so Ljubljancani — Stanje Medleta zelo kritično

V noči od sobote na nedeljo se je na železniški postaji Rajhenburg pripetila težka železniška nesreča, ki je povzročila ogromno materialno škodo, zahtevala pa tudi več človeških žrtev. Podrobnosti o grozni nesreči je že obširno priobčil današnji »Ponedeljek«.

Ob 1/2 3. jutraj je iz Zagreba prihajajoči ekspresni vlak na postaji z vso silo zavozil v tovorni vlak, ki je privozil od Zidanega mosta. Ekspresni vlak je tovorni vlak presekal na dvoje, njegova lokomotiva se je zarinila v vagon tovnega vlaka, nato skočila s službenim vozom vred s tira ter se strmo glasila preko mostu v 6 m globoko strugo potoka Brestovca, dotoka Save. Pri nesreči so bili razbiti tudi trije zadnji vagoni tovnega vlaka in je s tira skočil tudi jedini voz ekspresa.

Katastrofa je zahtevala človeške žrtve

Strojvodja ekspresnega vlaka Mirko Vodlak, kurjač Jože Jeromen in strojvodja Anton Arzenšek iz Maribora so bili takoj mrtvi. Več sreče je imel strojvodja ekspresnega vlaka Medle, ki je v zadnjem hipu skočil s lokomotive in padel v vodo, od tu pa srečno dosegel breg. Medleta so prepeljali večer ob 15. v ljubljansko bolnico.

Kakor javljajo iz bolnice, je Medletovo stanje zelo kritično. Popoldne se je Medle dvakrat onesvestil in je obstojala nevarnost, da podleže težkim nočajnim poškodbam, ki jih je dobil pri strahovitem sunku in padcu. Medle je s svojo hladnokrvnostjo preprečil večjo nesrečo, ker se mu je posrečilo v zadnjem hipu vlak nekoliko zavreti, kajti v nasprotnem primeru bi gotovo ves orjanski spres gladko zdrknil v Savo. Davi se je Medletovo stanje nekoliko zboljšalo, vendar so zdravniki izjavili, da je še zelo kritično.

Medle, ki je oženjen, je rodom iz

Ljubljane in stanuje v Podlimbarski ulici št. 2.

Najbolj tragična je gotovo smrt strojvodje Antona Arzenška iz Maribora. Se v soboto je »Slovenski Narod« poročal, da se sloviti rokoborbec Anton Arzenšek iz Maribora, ki si je ponovno priložil prvenstvo države v rokoborbi težke kategorije in ki nas je tudi z uspehom zastopal na olimpijadi v Amsterdamu, udeležil prvenstvenega tekmovanja v rokoborbi, ki bo 9. t. m. v Ljubljani za prvenstvo države. Ker so se v soboto vršila v Zagrebu tekmovanja atletskih tekmovanja, ki jih je priredil zagrebški klub »Herkules«, je gnala radovednost v Zagreb tudi Arzenška. Potoval torej ni službeno, marveč zasebno. Reče ni slutil, da gre v smrt, ki ga je dohitela na povratku iz Zagreba.

Zagrebški listi poročajo, da se je Arzenšek v soboto udeležil rokoborb in da je v poltežki kategoriji zmagal nad Paradisom, članom zagrebškega »Herkula«. Premagal ga je v 9 1/2 minute. Z njim izgubi slovenski sport vraga borca, pa tudi železnica enega svojih najboljših strojev.

Peti ponesrečenec je bil sprevodnik Tavčar, ki so ga prepeljali v zagrebško bolnico.

Vodlak in Jeromek sta Ljubljancani

Smrtno ponesrečeni vlakovoda ekspresnega vlaka Mirko Vodlak je Ljubljancan, stanujoč v Vodmatu. Bil je oženjen in je bil v državni službi, ki jo je zelo vestno opravljal, že nad 26 let. Njegova hčerka — baje edinka — se je šele pred dobrim tednom poročila. Včeraj popoldne je bila obveščena o grozni nesreči, nakar se je takoj z možem odpeljala v Rajhenburg.

Jože Jeromek je še mlad kurjač. Star je bil šele 32 let in je stanoval na Ježici. Direkcija jn včeraj popoldne o

tragičnem dogodku obvestila njegove svojce, nakar se je odpeljal v Rajhenburg njegov brat. Komisija je ugotovila, da sta bila oba tako Vodlak, kakor Jeromen, takoj mrtva. Trupli obeh ponesrečencev prepeljejo danes ali jutri v Ljubljano, kjer se bo vršil pogreb.

Kdo je zakrivil nesrečo?

Nesreče je kriv prometni uradnik Rantaša, ki je dal uvozni znamenji za oba vlaka. Bil je prepričan, da se bo tovorni vlak pravčasno umaknil ekspresnemu vlaku, pa se je uračunal.

Po katastrofi si je v obupu prečezal žile na levi roki. Prepeljali so ga v bolnico Krškem. Snoči so ga v bolnici že zaslišali. Inspektorju Matiču, ki je član preiskovalne komisije, je dejal: »Nesreče sem kriv samo jaz.« Kakor nam javljajo iz Krškega, se je Rantaša že včeraj popoldne zavedel in je izven vsake nevarnosti. Bolnico bo lahko že zapustil v par dneh.

V službi ni bil 24 ur, kakor se je prvotno pomotoma poročalo, marveč je nastopil šele ob 20.

Promet je popolnoma urejen

Po nesreči so takoj prispeli pomožni vlaki iz Ljubljane, Maribora in Zagreba in tehnično osebje je takoj pričelo s čiščenjem proge. Promet je bil ob 13.15 že popolnoma urejen. Kakor nam poročajo, bodo morali lokomotivni ekspresnega vlaka in službeni voz popolnoma demonirati, da ju bodo lahko potegnili iz vode. Z demontažnim delom so pričeli že včeraj popoldne in so danes započeli akcijo nadljevati. V Rajhenburgu čakajo še na 30tonski žerjav, da bodo lahko pričeli z dviganjem demoniranih delov.

Nesreča pri Rajhenburgu je ena najtežjih železniških nesreč, ki se je pripetila po vojni v Sloveniji in zato ni čudno, da je vzbudila veliko pozornost ne samo pri nas, ampak tudi v ino-

Nezgodna zračnega velikana »R 101«

Po uspešnem nočnem poletu se je angleški zrakoplov pri pristajanju poškodoval na sprednjem delu — Škoda je malenkostna

London, 4. novembra. Snoči je napravil zrakoplov »R 101« uspešen ponočni poizkusni polet. Zračni velikan je zapustil stolp za pristajanje v Cardingtonu kmalu po 8. zvečer. Na krovu zrakoplova je bila pod poveljstvom majorja Scotta polnoštevna posadka in običajni strokovnjaki opazovalci. Zrakoplov je nudi s svojimi zelenimi, rdečimi in belimi lučkami, ki so se odražale od jasnega zvezdanatega neba, prekrazen prizor. Velezrakoplov je krožil nekaj časa nad Belfordom in krenil nato z veliko naglico proti Londonu. Malo pred 10. so opazili zrakoplov nad glavnim mestom. Noč je bila zelo temna in deževna, tako da je le malo Londončanov videlo zrakoplov. Nato je nadaljeval zrakoplov svojo pot proti Portsmouthu in dosegel v zgodnjih jutranjih urah Needles, kjer je napravil nekaj obratov.

Nato se je vrnil mimo Readinga in Tringa v Cardington, kjer je srečno pristal okoli 11. zvečer. Med pristajanjem se je pripetila zrakoplovu mala nesreča. Pri dotiku s stolpom se je nos zrakoplova razbil in se je obod upognil. Kljub temu je bila strukturna škoda mala.

Zrakoplov je letel s štirimi stroji. Tri stroje so morali tekom vožnje popraviti, ker so razpokali jermeni in cevi hladilnih aparatov. Popravili so jih z gumijem. Poprave so trajale v vsakem primeru približno eno uro. Poizkusna vožnja je dokazala, da je tresenje v strojnih prostorih preveliko za duraluminove cevi. Danes bodo nadomestili te cevi z bakrenimi cevmi večjega obsega in bo zrakoplov pripravljen za nov polet v torek. V ostalem se je polet sijajno posrečil.

—X—

Mussolini ne veruje v mir

Na kongresu italijanskih invalidov je Mussolini naglašal, da si ni treba delati iluzij o miru, ker nihče ne razorožuje

Rim, 4. novembra. Včeraj je praznovala Italija 11letnico italijanske zmage v Vittoriju Venetu. Na grob neznanega vojaka je bil položen venec, v cerkvah so se vršile maše zahvalnice in snoči je bilo rimsko mesto sijajno razsvetljeno. Obenem se je vršil te dni kongres italijanskih invalidov, na katerem je imel Mussolini slavnostni govor, v katerem je poudarjal važnost vloge invalidov pri vzgoji italijanske mladine in italijanskega naroda, ki goji še danes kult zmage.

Spominjal se je vojnih časov in dejal, da tedanji državniki niso znali varovati discipline med narodom in da je treba storiti vse, da se ta pogrška v bodoče ne ponovi. V zaključku svojega govora je Mussolini izjavil, da se v svetu mnogo in celo preveč go-

vori o miru. Kljub temu si ni treba delati prevelikih iluzij, ker se mora ugotoviti, da nihče na razorožuje.

Mi smo, je nadaljeval Mussolini, narod, ki se dviga. Ako motrimo zadnje dogodke našega narodnega življenja, vidimo, da postajamo v resnici taki Italijani, kakršne so nas želeli možje preroda. Vi ste najboljši del te Italije, vi ste resnična aristokracija italijanskega naroda! Ta zbor opominja druge, da bodo vsi bojevniki pripravljeni, če bo potrebno iti v boj in k zmagi.

Skupščina je pozdravila Mussolinijev govor z velikim navdušenjem, nakar so odšli invalidi in člani drugih patriotskih organizacij v sprevodu k grobu neznanega vojaka, kjer so položili venec.

Sir Drummond pri kralju

Beograd, 4. novembra. Generalni tajnik Društva narodov sir Eric Drummond se je ob 10. dopoldne sestal z zunanji ministrom dr. Marinkovićem ter ostal z njim v razgovoru do 11. dopoldne. Zatem je bil zunanji minister dr. Marinković sprejet od kralja v avdienci, ob pol 1. popoldne pa je bil sprejet v svečani avdienci sir Drummond, ki ga je kralj pridržal na obedu.

Grozna nesreča pri bikoborbi

Saragosa, 4. nov. Pri bikoborbi je težko ranjeni bik vdrl na tribune ter potepal 4 osebe, ki so bile na mestu mrtve. Nato je nasadil na robove 8 oseb ter jih vrzel z vso silo v areno, kjer so obležale mrtve s polomljenimi udi. Med obžalovanjem je nastala panika, pri kateri je nadaljnih 14 oseb dobilo težke poškodbe.

Belgijski senator Brouchere prispe v Ljubljano

Ljubljana, 4. novembra. Kakor smo že poročali, se bo vršila v četrtek 7. t. m. seja centralnega sekretariata delavskih zborskih, ki se je udeležijo delavski zastopniki iz vseh večjih mest Jugoslavije. Ob tej priliki prispe v Ljubljano znameniti predstavnik II. internacionalne, član njenega izvršnega odbora, predsednik komisije za politično obsojence in smrtno kazen, belgijski senator in profesor vseučilišča v Luvnu in Bruslju Louis de Brouchere.

Louis de Brouchere je bil več let voditelj belgijske zunanje politike v Društvu narodov. V glavnem se mu pripisuje zaslug, da je Društvo narodov krenilo povsem očito in odločno pot razorožitve in rešitve vprašanja svetovnega mira.

Ko je predlaskim Italija začela kampanjo proti naši državi, so nas vzeli pred vsem svetom odkrito v obrambo Emil Vandervelde, Louis de Brouchere in Albert Thomas. Njim dolguje jugoslovanski narod zahvalo v mnogem oziru, da ni takrat prišlo do spopada na Balkanu.

De Brouchere je potoval v Bolgarijo, da kot delegat II. internacionalne preišče balkanski problem. Prepričati se je hotel o trditvah spomenice, ki so jo poslali bolgarski socialisti II. internacionali. De Brouchere je prepotoval tudi Jugoslavijo, da preštudira mnenje jugoslovenskih socialistov. Na podlagi osebnih informacij bo poročal II. internacionali, kar bo merodajno za njeno orijentacijo napram balkanskemu problemu.

Program nove francoske vlade

V sredo bo Tardieu podal izjavo o programu svoje vlade — Angleški listi pozdravljajo novo francosko vlado kot eno najmočnejših

Pariz, 4. nov. Francoski listi obširno razpravljajo o programu nove vlade. Ministr. predsednik Tardieu bo že danes izdelal vladno izjavo, ki bo v sredo predložena kabinetnemu svetu. Doznavajo se, da bo ta izjava dokaj kratka in da se bo omejila na najvažnejši vprašanja, namreč na zunanjo politiko in finance. Tardieu bo tudi poizkusil omejiti debato o vladni izjavi na te dve točki, da bi se mogla takoj pričeti razprava o proračunu in finančni reformi.

»Petit Parisien« napoveduje, da se poslancem Poincaréjeve večine, ki so 22. oktobra glasovali proti Briandovemu, ne bo nudila prilika ponoviti tega postopanja, ker namerava Briand predložiti pregled o mednarodnih problemih ter odgovoriti na vsa vprašanja, ki mu bodo stavljena.

»Matin« doznava, da se bo debata o ratifikaciji Youngovega načrta odgodila na nedoločen čas, ker francoski parlament tako dolgo ne more ratificirati načrta, dokler ni odločen plebiscit v Nemčiji.

London, 4. novembra. Angleški politični krogi so večinoma sprejeli z velikim zadovoljstvom na znanje rešitev francoske vladne krize. List »Daily Mail« je objavil članek, v katerem naglašajo, da je angleška javnost z velikim zadovoljstvom pozdravila Briandov povratek na mesto zunanjega ministra v novem francoskem kabinetu. List poudarja, da je sedanji francoski kabinet

najtežji, kar se tiče imen novih ministrov, in da bo gotovo eden najmočnejših. Mnogi očitajo Briandov, da je odvisen od angleške dobre volje, kar pa je neupravičeno. Resnično je le, da je Briand odločen pobornik angleško-francoske antante in da se je izkazal v najtežjih urah nevarnosti za moža močnega značaja in velikega pozuma.

Njegov veliki govor, nenavadno temeljito poznanje evropskih zadev in širokogrudna državniška modrost predstavljajo v Briandovo veliko in v marsikaterem oziru odločilno moč v vseh vprašanjih zunanje politike. List izraža upanje, da bo nova francoska vlada ostala zvesta dosedanjim pomirjivim politikam, ki je bila zelo uspešna.

Celjsko upravno sodišče premeščeno v Ljubljano

Beograd, 4. novembra. Kakor doznava vaš dopisnik, bodo v bodoče upravna sodišča povsod poslovala na sedežih banovinskih uprav, zaradi česar bo tudi upravno sodišče v Celju premeščeno v Ljubljano.

Minister Demetrović v avdienci pri kralju

Beograd, 4. novembra. Danes je bil sprejet od kralja v avdienci minister trgovine in industrije Juraj Demetrović.

Ukinjenje velikih županstev in oblastnih samouprav

Dne 11. novembra t. l. prično posloovati banovinske uprave.

Zagreb, 4. novembra. Veliki župan zagrebske oblasti dr. Zoričič objavlja:

Na podlagi odredbe notranjega ministra od 1. novembra 1929, št. 48.630 preneha poslovanje županij z 10. novembrom 1929 incl. ter preidejo vsi njihovi posli na pristojne banovinske uprave, ki prično uradovati 11. novembra t. l. S 15. novembrom 1929 incl. preneha poslovanje oblastnih samouprav ter preidejo njihove kompetence na pristojne banovinske uprave.

Številne nesreče

Ljubljana, 4. novembra.

V ljubljansko bolnico so v soboto in včeraj pripeljali več žrtev težkih nesreč. Najtežja nesreča se je pripetila na Miklošičevi cesti, kjer je nepreviden avtomobilist povozil v nedeljo zvečer go. Marijo Drazil, soprogo pisarniškega ravnatelja. Bila je nezavestna, ko so jo prepeljali v bolnico, vendar se je kmalu zopet zavedla.

Dva delavca iz tovarne »Saturnus« sta se sprla, pri čemer je eden smil Joispa Povšeta z nožem v levo roko in ga precej poškodoval. Stanko Stefančič iz Tržiča, ki je padel z lestve in pri padcu dobil kilo. Pri kopanju premoga se je ponesrečil rudar Jože Zohar iz Toplice pri Zagorju, ki mu je kosček premoga s tako silo odletel v levo oko, da mu ga je dobesedno presekal. Siromak je na levo oko oslepel.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.82, Berlin 13.51—13.54 (13.525), Bruselj 7.9134, Budimpešta 9.8862, Curih 1094.4—1097.4 (1096.9), Dunaj 798.57—796.58 (796.07), London 275.89, New York 56.43, Pariz 222.82, Praga 167—167.80 (167.40), Trst 295.15—297.15 (296.15).

ZAGREBSKA PREDBORZA

Devize:
London 275.90 big, New York 56.42, Pariz 222.75, Milan 296.20, Curih 1095.90, Berlin 13.53 den, Dunaj 795.50 den, Praga 167.50.

Elektri:

Posojilo 85, vojna škoda 428.
INOZEMSKJE BORZE.
Curih: London 25.1725, New York 515.90, Pariz 20.33125, Milan 27.03, Madrid 73.40, Berlin 123.40, Dunaj 72.52, Beograd 9.125, Praga 15.285, Bukarešta 3.085, Budimpešta 90.20, Sofija 3.76375, Varšava 57.90.

Novi zakon o državljanstvu in žene

Važne določbe novega zakona o državljanstvu, nanašajoče se na žene

Novi zakon o državljanstvu Jugoslovenov je veljaven šele od 21. septembra 1928 in obsega več zanimivih novih določb o ženah, ki se niso dosti znane.

Vsak Jugosloven sme imeti le eno državljanstvo, t. j. ne more imeti še kakšnega drugega državljanstva. To velja tudi za žene. Ker pa ima n. pr. Ogrska drugačen državljanski zakon, smatrajo na Ogrskem vendarle našo državljanke, ki se je omožila z Madžarom in si pred poroko po našem zakonu pridržala jugoslovensko državljanstvo, za madžarsko državljanke, česar naše oblasti ne priznavajo.

Vsaka Jugoslovenka ima naše državljanstvo bodisi po pokolenju (krvi), bodisi po rojstvu na ozemlju naše kraljevine, bodisi z omožitvijo z Jugoslovenom ali z naturalizacijo (pridobitvijo) državljanstva z 10letnim nepretrganim bivanjem v naši kraljevini, ki jo dopolniti 21. leto.

Po pokolenju si pridobi naše državljanstvo Jugoslovenka z rojstvom ali pozakonitvijo.

Po rojstvu ima naše državljanstvo državljanov zakonski otrok ne glede na rojstni kraj; t. j. Jugoslovenu se lahko rodi otrok kjerkoli na svetu, a otrok je vendarle naš državljan. Pa tudi jugoslovenski nezakonski otrok je naš državljan ne glede na to, kje se je narodil.

V zakonitem zakonu določa jugoslovenski oče otrokovo državljanstvo; ako pa oče nezakonsko dete tuje državljanke-žene pozakoni, dobí otrok očetovo državljanstvo; drugače ostane otrok v državljanstvu materine, ki ga je imela pred poroko. Pozakoniti pa more oče nezakonsko dete tuje državljanke le do 21. leta.

Če se omoži tuja državljanka z našim državljanom, si pridobi jugoslovensko državljanstvo, razen če si je pridržala z izjavo pred omožitvijo prejšnje državljanstvo, ako to določajo zakoni njene domovine.

Jugoslovenska državljanke, ki se poročijo z inozemcem, lahko pridržijo svoje državljanstvo, ako to pred poroko z lastnorodnim podpisom in s podpisom dveh priš izjavi in se ta njena izjava vpiše v poročno matiko. Vendar pa je ta izjava brez posledice za državljanstvo njenih eventualnih zakonskih otrok. S to določbo je sicer okrajšan princip družinske skupnosti, a je ohranjena ženi-nevesti svoboda odločanja pri izpreminjanju prirojenega državljanstva.

Ako državljanke kraljevine Jugoslavije ni podala v zakonih predpisane izjave, da hoče obdržati svoje državljanstvo, izgubi s poroko s tujcem to svojo pravico. Zakonodajci raznih držav pa ni toliko enotna, da bi žena, ki po svoji omožitvi z inozemcem izgubi svoje državljanstvo, mogla povsod s samo poroko dobiti tudi možovo državljanstvo.

Da pa bi državljanke naše kraljevine ne prišla v položaj, da ostane sploh brez državljanstva, ako po omožitvi s tujcem ne dobi tudi njegovega državljanstva, ji naš zakon hrani naše državljanstvo.

Ženi, ki je zaradi omožitve s tujim državljanom, izgubila jugoslov. državljanstvo, daje naš zakon pravico, da iznova pridobi izgubljeno državljanstvo, ako je prenehala zakonsko razmerje s smrtno moža, z ločitvijo ali razvezo in ako se stalno naseli v naši državi. Otroci iz zakona z inozemcem pa obdrže očetovo državljanstvo.

Po očetovi smrti rojenemu zakonskemu otroku gre očetovo državljanstvo, čeprav bi mati izpremenila svoje državljanstvo še pred porodom.

Žene, ki se globlje zanimajo za novi zakon o državljanstvu, opozarjamo na 2. zvezek zbirke zakonov za upravno službo, ki je pravkar izdal naš podban dr. O. Pirkmajer in ki se dobi v Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Nedostojna intriga na račun bedne dece

Hvaljevredno prizadevanje plemenitih dobrotnikov bedne dece je bilo izrabljeno za zbiranje prispevkov za novo cerkev

Ljubljana, 4. novembra.

Ze dolgo so opozarjali naši listi, da se letos drugič izvrši šteje obiskovalcev ljubljanskega črne pokopališča. Vsak obiskovalec naj bi žrtvoval kakršenkoli naš denar na korist najbednejši deci. Gotovo je bil ta namen nad vse plemenit, in menda ga ni človeka z normalno vestjo, ki bi mogel takemu nabiranju ugovarjati.

Toda zgodilo se je neverjetno: krogi, ki so od nekdaj brez lastnih idej in ki živitarijo le od posnemanja tujih, so pograbil tudi misel zbiranja prispevkov pred pokopališči ter ustvarili konkurenco na škodo najbednejši deci, a na korist — novi cerkvi.

Postavili so pred pokopališče troje žensk in moških ter pod vodstvom franciškan razdeljevali sledeči letak, obenem pa molili vsakomur pod nos svoje puščice:

Prošnja.

Pokopališče pri Sv. Krištofu je opuščeno. V nekoliko letih se bo spremenilo po načrtih arhitekta g. Plečnika — v javni park. Spomeniki se bodo odstranili, grobovi zrnali in pokopališča pri Sv. Krištofu ne bo več.

Ali naj pa ostanejo zapuščeni tudi vsi ti naši rajniki, ki so tu našli svoj zadnji počitek?

Ne! Krščanska ljubezen nas sili, da tega ne dopustimo.

Zato se je sestavil odbor, ki si je postavil za nalogo da poskrbi, da se to ne zgodi. Trajni spomenik naj dobe prav tukaj tudi še za takrat, ko bo naše pokopališče javni park.

V duhu teh naših dragih rajnikov pa je, ne toliko, da se jim postavi morda samo kak mrzel kamenit spomenik. Oni si žele spomenik v srcih, t. j. v naših molitvah, posebno pri daritvah sv. maše na naših oltarjih v cerkvi sv. Krištofa.

Odbor je zato predložil knezoškofskemu ordinarijatu poseben načrt, po katerem se bo to prav lahko doseglo in sicer doseglo tako, da bo popolnoma v duhu krščanske ljubezni in v duhu rajnikov samih.

Ako bo knezoškofski ordinarijat potrdil ta načrt, bomo vam ga takoj pojasnili. Pazite na naše tozadevno oznanilo.

Toliko pa je že sedaj dovoljeno, da se bo tukaj prejkoprej ustanovila posebna družina in sezidala nova cerkev. Zato smo začeli že zbirati milijon darov v ta namen.

Zato se obračamo zaupno pred vsem do vseh ljubljancev, pa tudi do vseh, ki imajo tukaj svoje grobove, da nam prispejajo na pomoč s svojimi darovi.

Vsak tudi najmanjši dar se hvaležno sprejme. Pred vsem smo pa sklenili razprodati 100.000 opek za zidavo nove cerkve in puščica a Din 2.—.

Ako bi vsak ljubljane daroval vsaj za pet opek t. j. 10 Din in enako vsi, ki imajo tu svoje grobove in bi potem mi iz okolice sv. Krištofa plačali ostale stroške, pa bo tu stala nova cerkev še predno se bode pokopališče popolnoma opustilo in spremenilo v park. Tako bo ohranjen trajni spomenik rajnikom pri Sv. Krištofu.

Vsem, ki nam bodo pomagali pri tem našem plemenitem podjetju, se že naprej prav iskreno zahvaljujemo.

Odbor.

Kdo stoji za tem anonimnim odborom, ni povedano. Namigujejo le, da so ta odbor sestavili zbiratelji sv. Krištofa in zbiratelji sv. Krištofa.

rabljava za reklamo g. arhitekta Plečnika. Prav verjetno je, da obstoja tak odbor za novo cerkev; mogoče pa bi bilo, da takega odbora sploh ni. A kam bi šel potem denar? Anonimnost odbora je torej nerodna in opazka za vse mogoče domneve.

Toda sam fakt je grd: konkurenca bednikom! Ali ni beda dece zdaj pred zimo nujnejša kakor nova cerkev, ki se postavi šele samo Bog ve, kdaj? In ali nimamo še celo vrsto silno perečih reči, ki jih je treba odpraviti in rešiti do konca, kakor pa zbirati za novo cerkev sv. Krištofa? Ali bi ne bilo modreje, da zberemo par milijonov za zgradbo cenjenih stanovanj revnim in najrevnejšim? Ali bi ne bilo potrebnejše, da zgradite »Dom služkinj«? Ali pa nekaj zavetiš sira? Ogrevatiš in prenočiš brezdomcem? — O, to je dolga vrsta socialnih, iz čisto krščansko-katoliškega čustvovanja nujno potrebnih naprav čaka ureditvenja! Zanje bi bilo treba zbirati lepo po vrsti, a ne za vse naenkrat.

Cerkvica Sv. Krištofa lahko še dolgo zadošča njenim okoličinam. Treba je le, da se berejo v nji po 3—4 maše za vrsto, da vsi ljudje udobno razdele na razne ure, in vsi bodo zadovoljni. Naši samostani imajo dovolj mašnikov in nekaj je svobodnih upokojencev, ki lahko zadovolje v tej lični cerkvi prav vsem verskim potrebam.

Kar se tiče odprave pokopališča Sv. Krištofa, pa nikakor še ni tako pereča, kakor trdi anonimni odbor. Informiral sem se pri mestnem gradbenem uradu in zvedel, da se ondi noben referent-inženjer ne bavi s tem problemom. Odbor torej čisto neupravičeno straši ljudi Zadeva ni aktualna.

Tudi ni resnica, da g. arhitekt Plečnik projektira na starem pokopališču novo cerkev. V splošnem Plečnikovem načrtu za svetokriški kraj je le cerkev sv. Križa; na prostoru starega pokopališča pa je le projektiran park ljubljanskih častnih meščanov in zaslužnih rojakov. Tu naj bi bilo v lepem angleškem parku več šetališč, potov in stez, preko vsega ozemlja pa tudi široka cesta med bujnim drevjem. Morda sedanja cerkev sv. Krištofa, lepo restavrirana, kar lepo ostane. Dokler ni dogovorjena Plečnikova krasna cerkev v Sp. Šiški, ki še nima notranje opreme, niti stolpa, niti ureditve okolišev, je vsakakor pre zgodaj zbirati zopet za novo cerkev. Neodložljiva pa je skrb za ubožno deco!

Ze vnaprej se zavarujem proti očitju, da hujkam proti cerkvam. Ne, nikoli: stojim na stališču, da privoščim vsakomur svoj ideal. In za višek sirovosti smatram, ako kdo žali versko prepričanje kogarkoli. Nikogar ne teroriziram, a tudi sam se ne dam terorizirati ne v prepričanju, ne v čustvovanju.

Konkurenčno moledovanje za novo cerkev pri Sv. Krištofu proti akeiji na korist revnim otrokom smatram pa za nedostojno intrigo. Za cerkev naj zbirajo kjerkoli in kadarkoli, le nikakor ne baš za Vse svetnike pred pokopališčem.

Zadrega.

— Ančka, hitro, hitro, gospa se je onesvestila.

— Ze grem, toda povejte mi, koga naj privedem, zdravnika ali draguljarja?

Občni zbor naših novinarjev

Prisrčen sprejem v Litiji, kjer so imeli naši novinarji včeraj svoj letošnji občni zbor

Svoj letošnji redni občni zbor so imeli slovenski novinarji včeraj v Litiji. Lani jih je povabilo mesto Laško in jih sprejelo zelo prijazno toda tudi Litija. Čeprav se skromen trg ni hotela zaostati in uspelo ji je popolnoma, da bo ostala slovenskim novinarjem njena gostoljubnost in naklonenost v najlepšem spominu. Le žal, da je slabo vreme onemogočilo izlet v lepo in zanimivo litijsko okolico.

Iz Ljubljane se je odpeljalo lepo število udeležencev občnega zbora, ki je bil prav za prav ustanovni občni zbor novega samostojnega društva naših novinarjev, organiziranih pred svetovno vojno v Društvu slovenskih pisateljev in časnikaarjev. Po razidu tega društva so si osnovali l. 1919. svoje stanovsko Društvo jugoslovenskih novinarjev, ki se je leta 1921 pretvorilo v sekcijo jugoslovenskega novinar. združenja. Po sklepu glavne skupščine združenja, ki se je vršila lani v Ljubljani, se je pa ljubljanska sekcija pretvorila zopet v samostojno organizacijo s svojimi pravili, ki so bila včeraj na občnem zboru soglasno sprejeta. V samostojne novinarske organizacije so se pretvorile tudi druge sekcije združenja. Novinarji na ozemlju dravske banovine imajo zdaj društvo, ki se imenuje »Novinarsko društvo v Ljubljani«. Večina udeležencev se je z veseljem napotila v Litijo tudi zato, ker poznajo ta lepo napredujoči trg in so obenem obiskali svoje znance in prijatelje.

Čim bolj se je vlak blizil Litiji, tem bolj so se zbirali črni oblaki nad savsko dolino. Na kolodvoru je novinarje pozdravil litijski župan g. Leblinger in jih povabil na zajtrk v znano litijsko restavracijo »Pri pošti«. Po okrepčilu se je vršil občni zbor v litijski šoli, ki je ena najlepših naših osnovnih šol. Slike naših živčev in že umirli kulturnih pionirjev vise po stenah te šole, kar poleg vsega drugega vzornega pedagoškega inventarja prida, da je šola tudi v notranjosti lepa in vzorna, da veje v nji duh in žubore pravih vzgojiteljev, ki gredo z duhom časa in se zavedajo velike vzgojne moči leposlovnih in drugih del naših slovenskih genijev, ob kateri edino je mogoče graditi našo kulturo. Zato so pomedli iz šole vso tisto vojno šaro, ki žal še danes straši po nekaterih naših šolah in ki je samo spomin na žalostno našo preteklost, ko nas je hotel tuje izbraziti po svojem, nam tujem kopitu.

Občni zbor je otvoril predsednik združenja listov konzorcija »Jutra« g. Stanko

Virant. Po obvestilu, da je poslal kralju in ministrskemu predsedniku pozdravne brzojavke, kar so zborovalci sprejeli z življicli, se je spomnil v kratka ginljivah besedah tovarišev, ki jih je v preteklem letu pobrala smrt, našega nezabnega vzor novinarja-delavca pokojnega ministra in narodnega voditelja dr. Gregorja Žerjave, zagrebškega tovariša Tonija Schlegla in muslimanskega tovariša Sahiba Korkuta. Zborovalci so vstali in počastili njihov spomin. Predsednik je v kratkem poročilu o splošnem stanju naših novinarjev omenil, da se od stanja prejšnjih let ne razlikuje bistveno, kajti veliki državni dogodki zadnjega časa so močno zadeli nekatere zagrebške in beograjske politične liste s kolportajnim sistemom, dočim se je naš abonentski sistem razpečavanja listov baš sedaj posebno izkazal in preprečil zastoj v našem novinarstvu in brezposelnost med novinarji. Sledilo je izčrpno poročilo društvenega tajnika urednika g. Ozima in blagajniškega poročilo g. Potočnika. Predlogu člana nadzorstva g. Ante Bega, naj se podeli blaginju absolutorij z zahvalo za vzorno delo, kar je bilo soglasno sprejeto, je sledilo čitanje novih pravil, ki so bila soglasno sprejeta.

Sledile so volitve novega odbora. Za predsednika je bil izvoljen g. Stanko Virant, za odbornike pa g. Viktor Cencič, Rudolf Ozim, Stane Kosovel, Božidar Borke, Jože Zupančič, Drago Potočnik, Viktor Švalger in Drejce Verbič. V nadzorni odbor so bili izvoljeni g. Adolf Ribnikar, Ante Beg in Fr. Zabret; v razsodišče pa g. Rasto Pustoslemšek, Saša Zelenikar in Fran Svetek.

Ob pol 13. je predsednik po volitvah zaključil občni zbor, nakar je trška občina povabila zborovalce na skupno kosilo v osnovni šoli. Gostinjske litijske gospodinske šole so priridile okusno kosilo, ter so jim pomagali tudi litijski fantje. Ob zvočni izborni salonskega orkestra pod vodstvom g. Brilija je čas potekel kar prehitro. Sledila je neprilijena zabava gostov in domačinov z napitkami. Navzoč je bil razen župana g. Leblingerja tudi vladni svetnik g. Podboj in namestnik predstojnika okrajnega sodišča sodnik g. Troje.

Ko je prišla ura odhoda so gostoljubni litijanci novinarje spremili na kolodvor. Litija je po svojih predstavnikih v polni meri dokazala, da zna ceniti novinarsko delo. Naši novinarji ohranijo Litijo in njene prebivalce v najlepšem spominu.

tovarišem. Ta si je spotoma prižga cigareto, pa je tako trdo postavil puško na tla, da se je sprožila. Kroglja je zadela Klobučarja v koleno leve noge. Prepeljali so ga sicer takoj v bolnico, toda nastalo je zastupljenje. Nesrečnož so morali nogo amputirati in je podlegel posledicam operacije.

Tragične smrti je umrl tudi Josip Jelen z Doherdoba v Juljski Krajini, ki je bil zaposlen v pristanišču Bahija Blanca v Južni Ameriki. Dne 7. septembra je po nesreči stopil na zarjavel žebel, ki se mu je zapil v levo nogo. Šel je sicer takoj k zdravniku, ki ga je napotil v bolnišnico blagajno. Neznatna ranica se je kmalu zacelila in celo zdravnik je bil prepričan, da je nevarnost minila. Toda nastalo je zastrupljenje, ki se je kmalu razširilo in 18. septembra je nesrečni Jelen v groznih bolečinah umrl. Zdravnik je ugotovil zastrupljenje s tetanusom. Pokojni Jelen je bil oženjen in oče dveh otrok. Ker se je ponesrečil pri delu, so se zavzeli njegovi rojaki za rodbino in intervirali pri italijanskem konzulatu in na Departamento de Trabajo v svrhu odškodnine, do katere ima žena pravico. Žena bo najbrž prejela okoli 8000 dolarjev odškodnine.

Tužnim srcem sporočamo namesto vsakega posebnega naznanila vsem svojim znancem, prijateljem in ostalim sorodnikom, da nas je, previden s tolažili sv. vere, zapustil naš predragi sin, brat in stric, gospod

dr. Pavel Skaberne

svetnik apelacijskega sodišča

Zemeljske ostanke nepozabnega rajnika spremimo v torek, dne 5. t. m., ob 15.30 izpred mrtvaške veže v javni bolnici na pokopališču v Sv. Križu na večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v stolni cerkvi sv. Nikolaja dne 9. t. m. ob 8.

Ljubljana — Zagreb, dne 3. novembra 1929

VIKTORIJA SKABERNE, prof. vdova,

mati.

DR. FRANC SKABERNE,

šef prosvete v poklju,

ING. VIKTOR SKABERNE,

šefinspektor oblastne tehn. uprave,

brata.

MINKA SKABERNE, profesorica drž.

ženskega učiteljskega,

sestra.

BRONIO, LEON, LUCI, METKA,

MAJDA, PETER in SPELCA SKABERNE

nečaki in nečakinje.

Beležnica

KOLENDAR

Danes, ponedeljek, 4. novembra 1929, katoličani: Karl, pravoslavni: 22. oktobra, Averiže

DANASNE PRIREDITVE

Drama: Velika abeceda.

Opera: Zaprta.

Kino Matice: Bigamist. Predstavi samo ob 4. in 6. pol 6.

Kino Ideal: Burja v zakonu.

Kino Ljubljanski dvor: Nevesta št. 68.

Koncert pevkega društva Krakovo-Trnovo ob 20. v Filharmoniji.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Trkofec, Mestni trg, Ramor, Mokošičeva cesta.

Nočni napad na skladatelja Bravničarja

Prednočnim okoli 1. ure je bil izvršen na skladatelja Matijo Bravničarja premisljen nočni napad, pri katerem gre najbrž za neupravičeno maščevanje. Ko se je Bravničar napotil proti domu v spremstvu svojega prijatelja prof. na konservatoriju g. Ivančica, ga je pred njegovim stanovanjem na Rimski cesti napadel ruski emigrant Ivo Strelecov s tovarišem Prihodo. Blizu je stal še neki tretji neznanec. Ko se je Bravničar pogovarjal s prof. Ivančicom, je prišel mimo Strelecov, ne da bi kaj rekel. Ko je prišel drugi mimo, je pristopil k Bravničarju in mu rekel: »Nekaj mi imeta povedati!« — »Jaz vam nič, je odgovoril g. Bravničar, ki je opazil, da ga je Strelecov izzival že v kavarni. Strelecova pozna samo navidezno. Strelecov se je čutil menda pred Bravničarjem ponižanega radi neke ljubavne afe, o kateri je čisto slučajno zvedel tudi Bravničar.

Ker ga je tako zavrnil, je Strelecov Bravničarja takoj napadel s pestmi. Njegov tovariš je med tem držal v šahu prof. Ivančica, da ni mogel priskočiti Bravničarju na pomoč. Bed Bravničarjem in napadalcem se je vnela srdita borba. Oba sta padla. Bravničar se je brnil, kolikor je mogel, kljub temu je dobil lažjo telesno poškodbo. Vpiti je zbudilo vse sosede, ki so že spali. Okna so se odprla in čuli so se klici po stražniku, ki je kmalu prišel in napadenega Bravničarja zasiljal. Bravničar je vložil tožbo proti napadalcu, tako da bo zadeva končala pred sodiščem.

Prosveta

25-letnico opernega pevcu tenoristu Leopolda Kovča se proslavi v ljubljanski operi v soboto, dne 9. t. m. Ob tej priložnosti se poje Smetanova opera »Prodana nevesta« in slavileneč Kovča poje vlogo Vaška, ki je brezdomna njegova najboljša partija. Pr. tej predstavi sodelujejo gospe Nožička iz Zagreba v vlogi Maričke in g. Marij Šimenc v vlogi Janka. Opera bo dirigiral kapelnik Baladka. — Predprodaja vstopnic bo od srede dalje pri dnevnih blagajni v operi. Oni gospodje, ki so si rezervirali mesta pri gospodu slavilencu, naj dvignejo te sedezde tekom jutrišnjega dneva. Slavnostna predstava je življenjska abomaja.

Abomaja za posetnike našega gledališča, ki stanejo izven Ljubljane. Uprava je sredi meseca oktobra razpisala nov gledališki abomaja za zunanje posetnike, ki so z avto zvezani z Ljubljano in ki bi se odpravili po večini v sobotah. Uprava je sprejela precej prijav, vendar jih še ni dovolj za samostojen abomaja. Zato prosi vse interesence, ki se nameravajo še prijaviti, da to stori tekom tega tedna. V soboto, dne 9. t. m. se bo potem razglasilo, če se abomaja upeče ali ne. Pogodi se zvedo lahko pri upravi, in so bili plačani tudi v vseh večjih krajih v okolici Ljubljane.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni svet

Tužnim srcem sporočamo namesto vsakega posebnega naznanila vsem svojim znancem, prijateljem in ostalim sorodnikom, da nas je, previden s tolažili sv. vere, zapustil naš predragi sin, brat in stric, gospod

dr. Pavel Skaberne

svetnik apelacijskega sodišča

Zemeljske ostanke nepozabnega rajnika spremimo v torek, dne 5. t. m., ob 15.30 izpred mrtvaške veže v javni bolnici na pokopališču v Sv. Križu na večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v stolni cerkvi sv. Nikolaja dne 9. t. m. ob 8.

Ljubljana — Zagreb, dne 3. novembra 1929

VIKTORIJA SKABERNE, prof. vdova,

mati.

DR. FRANC SKABERNE,

šef prosvete v poklju,

ING. VIKTOR SKABERNE,

šefinspektor oblastne tehn. uprave,

brata.

MINKA SKABERNE, profesorica drž.

ženskega učiteljskega,

sestra.

BRONIO, LEON, LUCI, METKA,

MAJDA, PETER in SPELCA SKABERNE

nečaki in nečakinje.

Dnevne vesti.

— Promocija. V petek so promovirali na zagrebški univerzi za doktorije medicine Stanko Jerbe, Vladimir Pražić in Ljudmila Hvala. Čestitamo.

— Zlato poroko praznujeta danes v Laškem zdrava in čila v krogu svojih otrok in vnukov direktor TPD v p. inž. Adolf Widra in njegova soproga gospa Filomena roj. Kramer iz znane trboveljske Kramarjeve rodbine. G. direktor Widra je dolga leta služboval pri TPD ter je eden njenih najstarejših in najzaslužnejših bivših inženjrov. Pred svojo vpokojitvijo je vodil rudnik TPD v Laškem, kjer vživa sedaj obče spoštovan in priljubljen svoj zasluženi pokoj. Mnogoštevilni znanici in prijatelji zlatoporočencev želijo jubilarnta še mnogo, zdravih in srečnih let!

— Kako cenijo Cankarja Nemci. »Bremer Nachrichten«, vpliven severonemški dnevnik, ki izide dnevno v 120.000 iztisih in ima 70.000 naročnikov, je dne 28. oktobra objavil o nemškem prevodu Cankarjevega »Hlapca Jerneja« kratko oceno zelo strogega kritika K. Notico objavljamo, da bomo znali Cankarja sami pravilno ceniti. »Der Knecht Jerney« Erzählungen von Ivan Cankar. Aus dem Slovenischen. (Kakih 300 strani — Niethammer-Verlag, Wien 1. Graben 29a.) V tem zvezku, ki je z njim otvorila založba izdajanje del najpomembnejšega slovenskega pesnika (roj. 1876 pri Ljubljani, umrlega 1918) zavzema naslova novela daleko največje prostora. V njej spremljamo hlapca Jerneja, ki je bil po 40letnem zvestem službovanju kratkotalno postavljen na cesto, pri njegovem iskanju pravice in z njim spoznamo, da gre po pisanih postavah, ki so božji zapovedi prav čisto popolnoma nasproti. Kako daleč smo krenili s prave poti, nam postane šele pri čitanju take knjige prav jasno. Ogledalo je našega mrzlo-srečno - egoističnega časa (odpuščanje starejših uslužbencev), pisano s tako elementarno prepričevalnostjo, ki jo srečujemo drugod le še pri pisateljih kakor je Tolstoj. Če ta edina povest bi zadostovala, da pesniku odkažemo častno mesto v svetovni literaturi.

— Dr. Pavel Skaberne umrl. Po dolgotrajnem bolehanju je včeraj preminil svetnik apelacijskega sodišča dr. Pavel Skaberne, markantna osebnost med našimi uradniki - juristi, ki je svojo kariero napravil primeroma hitro, ker je bil splošno priznan večak v najtežjih prašanjih. Pokojni je bil sin profesorja Franca Skaberneta, ki je služboval v Kranju, kjer je bil kot najmlajši v družini rojen pred 48 leti tudi preminul. Po odlično dovršenih študijah na Dunaju je stopil v sodno prakso, kjer je razen v Ljubljani služboval kot okrajni sodnik tudi na Vrhniki. V vojni je bil pridelen vojnemu sodišču soške armade v Ljubljani, kjer se je vedno z vso strogostjo držal zakona. Strogo pravični sodnik je bil velik oboževatelj narave. Čim mu je dopustila služba, je po hitel v planine, ki je prehodil vse v večnem boju s svojo boleznijo. Na izletih ni bil nikdar brez fotografskega aparata, da je z velikim umetniškim čutom posnel najlepše motive naših krajev, v svoj aparat je pa vjel tudi mnogo originalnih tipov. Tako nam je on ohranil Cankarjevega Aleša z Razora in več drugih Cankarjevih modelov, ki jih je spoznal na Vrhniki. Za njim ne želujemo samo njegovi stanovski tovariši, temveč z ugledno trgovsko družino Skabernetov sočustvuje tudi vsa Ljubljana. Pogreb bo jutri ob 15.30 izpred mrtvaške veže javne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Ugledni družini naše sožalje, pokojniku pa časten spomin!

— Iz državne službe. Vpokojena sta upravno-pisarniški uradnik sreskega načelnika v Črnomlju Janjo Kralj in revizor finančne direkcije, oddelek za carinarnice v Ljubljani Maks Markelj.

— Odlični nemški industrijalec v Zagrebu. Danes popoldne je prisel v Zagreb znani frankfurtski veleindustrijalec M. Oppenheimer, ki je honorarni konzul Jugoslavije v Frankfurtu. Kot tak si prizadeva spoznati našo državo in njeno gospodarstvo. V ta namen je prisel v našo državo, da stopi v stik z gospodarskimi krogi.

— Rudarjem iz Nemčije. Pogodba, ki jo je sklenila naša država z Nemčijo radi socialnega zavarovanja, je ratificirana in je dobila pravno moč. Rente rudarjev, za primer nezgode in pokojnine namencev, ki so bile svojčas ustavljene s strani Nemčije, se bodo izplačale s 1. decembrom 1929. Interesirani rudarji naj svoje prijave z dokumenti vpošljejo okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev ali njihovim ekspozituram odnosno bratovskim skladnicam. Natanejša pojasnila so prejela sreska načelnikstva in občinski uradi, predmetna pogodba pa bo v celoti objavljena v eni izmed prihodnjih števil Uradnega lista.

— Zračna proga Anglija-Indija preko Jugoslavije. Angleška vlada je sklenila, da bo vodila zračna proga iz Anglije v Indijo odsele preko Jugoslavije. Naša vlada je že dovolila Angliji zračni promet preko naše ozemlja.

— Reorganizacija finančnih direkcij. Po poročilih iz Beograda se pripravljajo reorganizacija finančnih direkcij. Število finančnih direkcij bo znižano na 9 in njihovi sedeži bodo v sedežih banovin, izvenšiš direkcijo za zetsko banovino, katere sedež bo v Podgorici. Ukinitve finančne direkcije bi prenehale poslovati 1. aprila 1930. Na drugi strani bi se povečalo število davčnih uprav.

— Nove železniške zveze v mednarodnem prometu. Na konferenci o novem voznom redu, ki se je vršila nedavno v Varšavi, je bilo med drugimi sklenjeno, da bo imel brzovlak v Beogradu zvezo do Niša, v Nišu pa do Sofije, Carigrada. Soluna in Aten s simplan-orient ekspresom. Po novem voznom redu bo vozil nov brzovlak med Berlinom, Budimpešto in Beogradom.

Poleg tega sta določena dva nova brzovlaka na progi Berlin-Praga-Budimpešta-Beograd.

— Tiralica za šoferjem Babičem. Zagrebška policija je izdala tiralico za šoferjem Milo Babičem, ki je ustrelil dva dektiva, enega detektiva in enega stražnika pa ranil. Kdor Babiča prime ali kdor bi pomagal aretirati ga, dobi 100.000 Din nagrade.

brino DVOR
LJUBLJANSKI

Danes zadnjič!
CONRAD VEIDT se od Ljubljane poslavlja v večernju
„NEVESTA št. 68“
Žal vam bo, ako ne izrabite zadnje prilike!
Navdušenje občinstva je nepopisno!
Rezervirajte vstopnice! Zadnji dan!
Predstave ob 3., 5. 7. in 9.

— Izredno bogata letina tobaka. Letina tobaka v Stolcu v Hercegovini je bila letos izredno bogata. Seljaki so prideli ali okoli 60 vagonov tobaka. Te dni začne država tobak odkupovati.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da se bo vreme polagoma zboljšalo. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in večinoma deževno. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 21,5, v Skoplju 21, v Splitu 20, v Zagrebu 12, v Ljubljani 9,6, v Mariboru 9 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 769,5 mm, temperatura je znašala 6,6.

— Samomori v Zagrebu. Včeraj sta bila v Zagrebu zopet izvršena en samomor in en poskus samomora. V bližini opekarne v Černomercu si je pogajal kroglo v prsa 19-letni Josip Ivčič, rodom iz Zagreba. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je pa poškodbam že podlegel. Vzrok samomora ni znan.

— Na Putinah št. 5. se je v stanovanju zastupila z octovo kislino mlada, jedva 17-letna Jovanka Preradović. Prepeljali so jo v bolnico, kjer so ji izprali želodec in je že izven nevarnosti. Vzrok samomora je bila nesrečna ljubezna.

— Strašna smrt pod vlakom. Med postajama Veprovac in Crvenka se je v soboto na železniški progi pripetila težka nesreča, katere žrtev je postala 23-letna Tereza Gerić, rodom iz Čompolje. Geričeva, ki je bila že delj časa brez posla, je odšla zgodaj zjutraj z doma svojih sorodnikov, češ, da gre iskati službe. Spotoma je zašla pod vlak, na progi Subotica-Bogojevu, ki jo je strahovito razmesaril. Še živo so potegnili izpod vlaka toda med prevozom v bolnico je v vagonu umrla. Baje gre za samomor, ni pa izključeno, da se je Geričeva ponesrečila. Bila je namreč precej gluha in tudi nekoliko slaboumna.

— Samomor 70-letnega starčka. V petek zjutraj si je v Novem Vrbsu končal življenje 71-letni starček Jurij Lorenc. Za samomor se je starac vestno in skrbno pripravil. Obklesal je črno obleko, popreje pa je še napisal oporo, v kateri ni pozabil omeniti nobenega predmeta. Nato se je obesil.

Nogavice

volnene, svilene, flor, v
vseh modnih barvah
prvovrstne kvalitete

Srečko Vrščić nas!

V. LESJAK

Šelenburgova ul. 3

— Bik nabodel in pobil posestnika. Strašna smrt je te dni umrl posestnik Josip Marmotič iz Kutine v Slavoniji. V staji je imel bika, ki se je nenadoma odtrgal, nasadil Marmotiča na roke in ga vlekel s seboj. Besna žival je nesrečnega posestnika vrgla in pobil, tako da je Marmotič kmalu poškodbam podlegel. Bik je ranil tudi posestnikovo ženo, ki je prišla možu na pomoč. Šele dvanaest mož je razjarijeno žival ukrotilo.

— Malomarni peki v Sarajevu. Tržna komisija v Sarajevu je te dni napravila nočno »racije« in obiskala večino sarajevskih pekov. Komisija je ugotovila, da več pekov obratuje v skrajno nehygieničnih prostorih. V testu je našla komisija ščurke, stene in pajke, pa tudi blato in les. Na podlagi te ugotovitve je policija zaprla šest pekarn. Peki bodo občno kaznovani, obratovati pa bodo smeli šele, ko bodo svoje prostore in obratne lokale temeljito očistili. Sarajevsko prebivalstvo je ta sklep sprejelo z odobravanjem na znanje in sklenilo bojkotirati vse peke, ki se ne bi držali higijenskih predpisov.

— Tragična smrt nasilnega ljubimca. V soboto zvečer se je v Subotici odigrala krvava tragedija. Solški sluga Stevo Salamon je imel ljubavno razmerje z Elizabeto Juhas. Dekle pa se ga je naveličalo in hotelo se ga je otresti. Salamon se pa ni dal ugnati in je neprestano zalezoval svojo ljubico. Ko je zvedel, da ima druga ljubica, se je še bolj razjezil in sklenil je osvetiti se nezvesti ljubici. V soboto zve-

čer se je nalezel božje kapljice in prišel precej pijan v hišo Juhasove. Začel je po hiši razbijati s palico in pretepal je vse, kogar je dosegel. Hišni stanovanjci so končno poklicali stražnika, ki je razboritega pretepača odpeljal. Toda Salamon se je kmalu vrnil. Zopet je prišel razbijati po hiši in kričal je, da bo vse pobil. V strahu je Terezina stara mati segla po samokresu in ustrelila nasilnega ponočnjaka. Zadet v glavo se je Salamon smrtno ranjen zgrudil. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je pa poškodbam podlegel.

— Gostilničar vrzel odvjetnika iz gostilne, da se je ubil. V Kuli v Bosni se je te dni pripetila čudna nesreča. Gostilničar Lendwin in odvjetnik Miladin Krstonošić sta se nenadoma sprla in med prepričkom je gostilničar odvjetnika vrzel skozi vrata na cesto. Krstonošić je tako nesrečno padel, da je nezavesten obležal, drugi dan je pa poškodbam podlegel.

— Debeli ljudje dosežajo z vestno uporabo naravne »Franz Josefovec« gresnice izdatno izboljšanje črevesja brez vsakega napora. Mnogoštevilna poročila zdravnikov-strokovnjakov potrjujejo, da so tudi oni, ki bolujejo na ledvicah, protinu, revmatizmu, kamenih in sladkorni bolezni zelo zadovoljni z učinkom »Franz Josefovec« vode. — »Franz Josefovec« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijah trgovinah.

Iz Ljubljane

—lj Koncert Brandt-trio v Ljubljani. V ponedeljek, dne 11. nastopi prvi v ljubljanski koncertni dvorani ga. Fanika Brandt, violinska virtuosinja iz Maribora s svojim triom (violina, čelo, klavir). Spored je predvsem klasičen in vse tri umetnice nam jamčijo za njegovo umetniško izvedbo. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

—lj »Od smreke do svile« je naslov predavanju, ki bo na tretjem družabnem večeru Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Predmet je jako zanimiv in tudi aktualen, ker je dandanes, ko se hitro množijo poraba in važnost umetne svile za razne svrhe, največje važnosti za občinstvo zlasti za kupčijske kroge, da dobe pouk o tem, kako pride po dolgotrajnem delu do svile. Predavanje bo imel naš znameniti kemikar vseučiliški profesor g. dr. Maks Samec. Predavanje se vrši prihodnjo sredo dne 6. novembra ob pol 9. zvečer v restavracijskih prostorih »Zvezdec«. Vstop je brezplačen in gostje dobrodošli.

Zimske plesne obleke

daje na obroke trvdka

Reberd

Šelenburgova ulica št. 4

—lj Telesna vzgoja jugoslovenske žene je naslov referatu, ki ga poda drevi gen. tajnica TKD Atene, ga Minka Krofita na željo žen. organizacij. Referat je izval na Kongresu Narod. ženskega Saveza v Splitu živahno diskusijo. Celotne resolucije so bile po plenarni seji sprejete in na kongresu oddane v pretnes komisiji za vzgojo in higijeno. Zborovalna dvorana Okrožnega urada, Miklošičeva cesta (čez dvorišče) ob 20. uri. Prost vstop.

—lj Foxtrout, Quick Steep, Tango, English Waltz, Six Eight se bodo poučevali po lahko umilivi metodi vsak ponedeljek na elitnem plesnem tečaju v Kazini (mala dvorana). Vsi lanskij cenj. posetniki in vpeljani gostje v ponedeljek, 4. t. m. ob 8. zvečer.

—lj Opozorjamo na današnji koncert pevskega zbora Krakovo-Trnovo, ki se vrši v proslavo 10letnice društvenega obstoja. Koncert bo v dvorani Filharmonične družbe, program izjaja društveni pevski zbor pod vodstvom zborovodje g. Premelča, sodeluje pa na koncertu g. Leopold Kovač, ki zapoje tri najboljše arije svojega izredno bogatega opernega repertoarja. Predprodaja vstopnic danes v Matični knjigarni. Cene običajne koncertne. Začetek koncerta točno ob 20. uri zvečer.

—lj Violinski koncert francoskega virtuozu. V petek, dne 8. t. m. bo v Filharmonični dvorani violinski koncert francoskega virtuozu Roberta Soetens-a, ki bo ob tej priliki prvič nastopil pred našim koncertnim občinstvom. Violinist Soetens potuje po Evropi po nalogu francoske družbe za razširjevanje francoske glasbe. Koncert sam priredi ljubljanski francoski institut. Predprodaja vstopnic ob 20. torka dalje.

—lj JNAD Jadran poziva vse članstvo, da se udeležijo članskega sestanka nocoj ob 20. v društveni čitalnici.

Iz Celja

—c Predavanje dr. Vebra iz Ljubljane, ki bi se moralo vršiti nocoj, se zaradi nocojnje predstave Mariborčanov, ljubke opere »Diskrovec«, preloži na jutri v torek zvečer ob 20. v meščanski šoli. Naslov predavanja je »Jaz in moje doživljanje«.

—c Triglavski sestanek se vrši v petek 8. t. m. ob 20. uri v klubovi sobi Celjskega doma. Starešine in aktivni Triglavani, pridite polnoštevilno!

—c Vlom v mestno elektrarno. Včeraj zjutraj je prišel sluga mestne elektrarne Vinko Bučar okrog pol 7. v novo otvorene lokale mestne elektrarne v veliki stanovanjski hiši »Pri kroni«, da bi ugasnil luči v prodajnem lokalu elektrarne. Ko je stopil v lokal, je opazil za prodajno mizo neznanega moškega, ki se je skušal skriti. Bučar je nemudoma odhitel v hišo k tamkaj stanoječemu policijskemu nadstrážniku Ivanu Gombaču, s katerim je hotel vložiti zgra-

biti. Njegovo odsotnost pa je nevarljivi gost izabil in pobegnil. Vlomilec, ki je prišel v lokal skozi eno nezaklenjenih izloženih oken, ni odnesel nobenega plena.

—c Dve najdi. Odvetnik dr. Riebl je našel v Prešernovi ulici rjavo denarnico z majhno vsoto denarja. Lastnik jo prejme na policiji. Na Bregu pri Celju je našel delavec Josip Knez iz Košnice ob Savinji veliko mrežo za sejanje peska. Mreža je lastniku na razpolago v hlevu Radejeve gostilne na Bregu.

Brezobzirnost avtomobilistov

Dne 5. oktobra popoldne sem se peljal iz Novega mesta proti St. Jerneju, ko mi je pridrvel nasproti privatni avto. Konji so začeli strašno skakati in v hipu, ko je drvel avto mimo mojega voza, so se obrnili konji na desno globoko navzdol. Padel sem z voza, konji so pa drveli naprej. Ljudje, ki so mi prihiteli na pomoč, so mi povedali, da so se potniki avtomobila ozirali in videli so, da ležim na njivi, a avto se ni ustavil.

To je skrajna brezobzirnost in surovost. — Avtomobilni naj počasi vozijo okoli plačljivih konj in šoljerj naj tudi ustavijo, če vidijo, da je nevarnost za voznika. Žal mi ni bilo mogoče dognati številko avtomobila, ki mi je povzročil nesrečo.

G. W.

K tragični smrti ravnatelja Hejnica

Da ne bo nepotrebnega sumničenja ali obrekovanja delavcev v mestnih nasadih v zvezi z zločinom, katerega žrtev je postal ravnatelj Hejnic, hočemo povedati resnico, v kolikor je to zdaj sploh mogoče. Za zločin, ki ga je storil naš sodelavec Janez Pajk, nismo v nobenem pogledu soodgovorni. Obojamo ga morda še bolj, kakor ga je obsodila naša javnost. Obojamo ga načelno zato, ker zločin in osveta ni naše orojje in ker se noben zaveden delavec k takim sredstvom ne sme zatekati. Tak korak lahko stori samo duševno zmeden in živčno uničen človek. Janez Pajk je kazal zadnje čase vse znake duševne zmedenosti, kar bo najbrž posledica grozeče redukcije. To se je pokazalo zlasti na dan umora ko je zjutraj, predno je odšel na delo, odskal glavo mačku, ga zakopal, položil nanj tri igralne karte in prižgal namesto sveče 10 dinarski bankovec.

Nam, mestnim delavcem, neprestano groze z redukcijo. Razumemo položaj mestne občine, ki se mora boriti s finančnimi težkočami in nima večkrat denarnih sredstev niti za najpotrebnejša dela, na drugi strani je pa treba računati s položajem delavcev, zlasti tih pred zimo, ko pomeni redukcija najhujši udarec. Ni čuda, če postane delavec pod grožnjo redukcije zmeden in nervozen, saj je v neprestanem strahu, da ostane čez zimo na cesti brez zaslužka in brez koščka kruha. Mestna občina bi pač morala računati s tem in če že ni čez zimo dovolj dela pri mestni vrtinariji, naj poskrbi, da bodo delavci ta čas zaposleni kje drugje. Prepričani smo, da bo mestna občina našo upravičeno željo upoštevala in da bodo grožnje z redukcijami vsaj zdaj, ko je zima na pragu, izostale. — Mestni delavci.

Kdor zaničuje se sam

Pod tem naslovom je pred dnevi priobčil »Slov. Narod« dopis neznanega dopisnika, v katerem žigosa hlapčevstvo mariborskega trgovskega gremija, ki je poslal svojim članom dvojčična vabila. Jaz sem se mnenju g. dopisnika pridružil in pod istim naslovom priobčil v »Slov. Narod« par dni pozneje dopis, s katerim sem žigosal petje v tujem jeziku v javnih lokalih (mislim sem na predvsem italijansko). Na ta dopis odgovarja nekdo na način, ki dokazuje, da sem imel prav. Dotičnemu bodi še enkrat povedano, da vztrajam pri svojih izjavah s pristavkom, da poznam razmere gotovo bolje od njega. Vsaj po njegovih izjavah jih tako sodim. Nisem trdil, da je narodni izdajalec oni, ki govori nemško ali italijansko. Razmere, ki človeka silijo, da govori v tujem jeziku, pridejo samo tedaj v poštev, če ima človek pred seboj pripadnika drugega naroda, ki našega jezika ne razume. Če pa sedim v družbi, kateri ne zaupam, se pač o zaupnih stvareh ne bom pogovarjal, ne pa da bi govoril o njih v tujem jeziku. Stvar okusa in inteligence je, če dotični gospod to prakticira in gre mimo običajnega družabnega pravila (takta).

Če naša družba v diskretnih pogovorih rada rabí tuj jezik, je to znak absolutne narodne dekadence in suženjskega značaja. Nisem nikjer trdil, da je treba »drugojezika« prezirati. Tudi nisem tak fanatik, da bi v uradu s stranko, ki ne zna državne jezika, ne hotel govoriti v njenem jeziku ali zahteval tolmača, čeprav vem, da sedna država to prakticira! Glede slovenske zavednosti piševe dvomim in bi mu priporočal, da prečita Cankarja. »Za narodov blagor, tam bo dobil boljši odgovor. Po izjavah njegovih pisca se lahko povsod pojelo poimi v tujem jeziku, ako niso nacionalne, čeprav imamo sami nešteto lepših pesmi. V lokale, kjer se poje sicer tudi meni

Odolohrani zobe
zdrave in jamči za
sveže dišeč duh!

znana pesem (kuplet): »Ich küsse ihre Hand Madam! Ich, ne zahajam, ker nimam sredstev. Opozoril pa bi pisca na dejstvo, da danes v Pulju ne smejo tamkajšnji Hrvati na ulici niti govoriti v svojem jeziku! Za pesem »Po jezeru bliz Triglavca« je bil moj brat in vsa družba zaprla, dvojica pa obsojena na 48 dni zapora, eden s puškinim kopitom pretepen!

Naši ljudje nečesto več peti niti znane: »Spavaj, spavaj, Milka moja«, ker je po njej komponirana »glovenec«. Zato pisec slabo brani one, ki govorijo ali prepevajo v tujem jeziku. Vsi narodi, ki se svojega samobitja zavedajo, tega ne delajo! Koliko dokazov je pisec za svojo zavednost doprinesel v dejanjih, mi ni znano. Naglašam pa, da ni za narodno zavednost posameznika še nikak dokaz, ako da kakemu društvu 100 Din ali se udeležijo kake parade, ker vem, da je mnogo takih, ki to delajo samo na zunan in v lastnem interesu. Ko bi Cankar še živel, bi gotovo tudi današnje »spatent-narodnjake«, ki v družbi govorijo in prepevajo v tujem jeziku, ožigosil še vse drugače, kot je to storil v svojem lepem delu: »Za narodov blagor.« — Omenim naj še, da poznam dobro tudi Maribor in vem, da bo pisec v vsaki trgovini postržen, če bo vprašal v slovenskem jeziku. S tem zaključujem javno diskusijo o tem predmetu s svoje strani. Pripravljen pa sem z dotičnim debatirati javno ustmeno, ako me povabi. — Ivo B.

— Kaj je z Masarykovo cesto? Hodnik nasproti Ranzingerju — če se že sme tako imenovati, kajti kjer bi moral ta biti so za enkrat se njive! — je postal, odkar so začeli to cesto regulirati prava vozna pot. Težki vozovi se ogibljejo jame sredi ceste in pešcem popolnoma razdrapajo pot. Ob deževnem vremenu se človek pogreza do gležnjev v blato. Zeleti bi bilo, da mestna občina kmalu uredi to zadevo; za enkrat vsaj s par vozovi suhega peska. Prižadeti stanovanjci.

Sokol

— Seje sokolskih urednikov ČOS, ki je bila dne 5. in 6. oktobra v Pragi, se je udeležilo 45 urednikov sokolskih župnih vestnikov, 6 urednikov raznih listov, ki jih izdaja ČOS, 6 urednikov sokolskih rubrik v dnevnem časopisu, cela vrsta članov predsedništva ČOS in predsedništva prosvetnega odbora in nekoliko urednikov društvenih glasil. Namen seje ni bila, kakor v prejšnjih sejah, kritika sedanjega stanja sokolskih listov, temveč iskanje novih poti, kako bi se sokolsko časopisje poglobilo in izboljšalo. Sokolsko časopisje je postalo namreč zelo pomemben činitelj ne samo v sokolskem, ampak tudi v narodnem življenju, saj izhaja zdaj že nad 50 župnih vestnikov, dva tednika (eden od njih — Vestnik sokolsky — ima nad 50.000 tedenske naklade), dva samostojna lista za mladino, tri mesečne strokovne priloge in trije neodvisni listi. Prvi dan, v soboto, se je razpravljalo o razmerju sokolskih urednikov do sokolske organizacije in o njih neodvisnosti. Podan je bil pregled dosedanjih uspehov sej sokolskih urednikov in izvoljena je bila komisija, ki naj pripravi načrt, kako bi se dali v okviru Obce sokolske novinarji bolj trdno organizirati. V nedeljo pa se je razvila obširna debata o tem, ali bi bilo mogoče vso organizacijo sokolskega časnikarstva preosnovati. Ta misel je bila odklonjena, zato pa so se določile smernice za izboljšanje dosedanjega stanja. Obširnejši razgovor je nastal tudi o sokolskih rubrikah v dnevnih listih in o tem, kako bi se njih urednikom olajšalo pridobivanje informacij. Tudi na to stran so bile določene nekatere nove smernice. Sejo je vodil oba dneva prosvetar ČOS brat Ant. Krejčl.

Karjera.

V družbi se govori o tem in onem. Tujec sedi zamišljen za mizo. Slednjič nanese pogovor na kariere.

— Jaz sem začel s 13. letom. — prvi bankir.

— Jaz pa z 20. — se pohvali tovarnar.

— A jaz s 16. — vzklikne stavbnik. Slednjič se vsi obrnejo na tujca: No, a vi, kdaj ste vi začeli?

Tujec se zdrami iz zamišljenosti in odgovori:

— Jaz sem začel z enim letom pokojno.

Molitev.

Janezek, ki ga je oče pošteno našeskal, se skrije v kot in moli: — Dobri bog, ne daj papanu nobenega otroka več, saj ne zna z njimi ravhati.

Augustus Muir

30

Črna maska

Roman

— Žal mi je, da vas nadlegujem, — je dejal Hepburn in pogledal skozi okence na cesto, po kateri je drvel avtomobil. — Zdi se mi, da smo jim ušli. Kako se počutite zdaj, Rosamunda? Dobro? Če bo jim tako dobro vozil, pripemmo k »Črnemu nasipu« še predno se zdani. Tam si privoščimo dober zajutrek. Ne trdim, da zna Bill Crozier-Tate postreči tako dobro kakor gospod Rexworthy starejši, vendar pa lahko jamčim, da bomo dobro sprejeti. Sandya sem prosil v pismu, naj mu sporoči, da pridemo. Zato ne bo preveč presenečen, ko ga zdramimo iz sladkega sna.

Klici na pomoč

Ko je prispel Sandy Crozier-Tate v St. Eildon, je ležala na območjih gorah megla in pihal je hladen veter.

Postajenalec ga je prijazno pozdravil, kajti njegov brat Bill Crozier-Tate je bil v tem kraju splošno znan, a Sandy je pogosto zahajal k njemu.

Sandy je vstopil v avtomobil, ki je čakal pred kolodvorom na priložnostne potnike z juga. Komaj je zavil avtomobil za bližnji vogal, sta stopila iz čakalnice dva moža, ki sta bila neopaženo izstopila iz zadnjega vagona in se skrila v čakalnici. Stopila sta k postajenalecniku in se začela z njim pogovarjati. Kmalu sta vedela vse, kar ju je zanimalo.

Ko je prišel Sandy do hiše »Pri črnem nasipu«, se je ozrl najprej na okna, če so še razsvetljena. Toda na vseh oknih so bile zavese spuščene in iz dimnika se ni kadilo. Zdelo se je, da Hepburna še ni.

Sandy je plačal šoferju in stopil na dvorišče pred stranskimi vrati. Vsake pomladi, ko se je mudil njegov brat v inozemstvu, je imela služkinja počitnice. Hiša je bila navadno poverjena staremu, zanesljivemu vrtnarju. Sandy je potrkal na stranska vrata in poklical vrtnarja.

Nekaj časa je bilo vse tiho, potem so pa zaškripala vrata. Prikazala se je Leitholmova brada in stare, dobrodušne oči so se zaiskrile od presenčenja in radosti.

— Gospod Sandy! Malo je manjkalo, da se vas nisem ustrašil. Pa vendar ne prihajate s kolodvorov?

— Prihajam, dragi Leitholm, — je odgovoril Sandy in potrepljal starca po rami. — Morda ste slab vrtnar, toda kavo znate izbornu kuhati. Kaj ko bi mi jo skuhal skodelico?

— Vedno se šakite, gospod Sandy, — je dejal Leitholm smeje. — Kar izvolite v hišo. Prav kar sem zakuril. Takoj vam skuham zajutrek.

Leitholm je izpolnil obljubo. Kmalu je bil zajutrek na mizi in Sandy je skušal Leitholmu taktno povedati, da pričakuje Hepburna, ki ostane v bratovi hišici dva ali tri dni. Povedal mu pa ni, da prispe z njim tudi mlada dama, o kateri je Hepburn pisal, da je zelo lepa. To mu je hotel povedati pozneje.

— Ste prišli na ribolov, gospod Sandy?

Sandy je priklinal.

— Torej bova rabila ključ od lovske sobe. Tam so spravljene nove palice in trnki.

— Hvala Leitholm — je dejal Sandy srečen, da je starac sam našel vzrok njegovega nenadnega prihoda.

Leitholm je odšel na hodnik, a Sandyjeve misli so se znova vrnile k Moorcroftu in k Hepburnovi dozi. V pismu, ki je dalo Sandyju povod, da je nemudoma odpotoval na sever, je Hepburn kratko omenil vlog v stanovanje nad njim. Morda je tam res izgubil dozo. Toda Moorcroftova groznja, da jo izroči policiji, se mu je zdela zdaj absurdna.

Sandy je spoznal, da je bila to zvijača, katere namen je bil zvesti za Hepburnov naslov od onega, ki mora prvi vedeti zanj. Toda policija je bila zadnja, na katero bi se lopovi obrnili, da zvedo za Hepburnov in Rosamundin naslov. Zdelo se je, da je ta topla zakon sama sebi in da ne pozna pardona tam, kjer hoče doseči svoj cilj.

Sandy je potegnil iz žepa prijateljevo pismo in ga začel znova prebirati. Umor nesrečnega Marlowa v njegovi vili je bil najboljši dokaz — če je bilo sploh še treba dokazov — da imajo lopovi zločinske namene in da je prišel z njimi navskriž tudi Hepburn, ker se je zavzel za Rosamundo. Tu v Billovi hiši bosta na varnem, dokler ne prispe s parnikom »Strathallan« Peter Fairfax, prijatelj in pravni zastopnik gospodične Grey in njene matere, edini človek, ki lahko prekrži tem lopovom vse račune.

Kar je nekdo zakričal in Sandy se je zdramil iz zamišljenosti. Poslušal je, toda krič se ni ponovil. Stisnil je pesti in čakal. Ne, ni se motil, bil je krič groze.

Vstal je in planil k vratom. Kaj se je zgodilo? Zdelo se je, da je bil Leitholmov glas. Kaj je moglo prestrašiti starca v neobljubljeni hiši? Sam je stanoval tu in vsako pomlad je moral tri tedne stražiti hišo. Sandy je spravil pismo v žep in planil na hodnik. Odprl je kuhinjska vrata in vstopil.

Kaj se je zgodilo, Leit... Toda vprašanje mu je zamrlo v bolelnem kriku, ko je zadel Sandya od zadaj strahovit udarec tako, da se je nezavesten zgrudil in obležal.

Jetnik

— Čakajte, takoj vam odprem! Hepburn je izstopil iz avtomobila, pripognil se je, da bi mu dež ne močil obraza, in odprl bela vrata na koncu dolge ceste, vodeče ob vzhodni strani proti domu »Pri črnem nasipu«. Avto je šinil skozi vrata. Hepburn jih je zaloputnil in skočil pod pristršek, ki je komaj kljuboval viharju in nalivu.

Proti koncu vožnje si je na vse načine prizadeval bodriti svoja sopotnika. To pa ni bilo lahko, kajti nevihta je divjala vedno bolj. Preko Carter Bara so prispeli na Škotsko premočeni in utrujeni. Zdalj, ko so se vozili po cesti med košatimi smrekami, ki so zadrževale vihar, so si pa vsi globoko oddahali.

Se četrte milje in hiša, se je prikazala v svitu reflektorjev. Sezidana iz temnega kamnja z mnogimi linami in štirinoglastim stolpom je bila prav tako mračna kakor gozd na obeh straneh.

Defraudant Sauerbrey aretiran v Pragi

V petek je bil aretiran v Pragi bivši ravnatelj koncerna hranilnic v Frankfurtu, ki je poneveril nad 7 milijonov Din

Praskim detektivom se je posrečilo aretirati nemškega defraudanta Siegfrieda Sauerbreyja, glavnega krivca poloma, velikega koncerna frankfurtskih hranilnic. V praski restavraciji »Deutsches Haus« je bil aretiran v petek defraudant, katerega so že od 21. avgusta iskali kriminalni uradi Nemčije doma in po inozemstvu in ki je bil 14 dni reden gost omenjene praski restavracije. Gre za bivšega ravnatelja koncerna hranilnic v Frankfurtu Siegfrieda Heinricha Sauerbreyja, 28letnega moža visoke postave in brezhibnega vedenja, o katerem so nemške oblasti takoj po polomu frankfurtskih hranilnic izjavile, da je glavni krivec. Mož je poneveril več milijonov in pobegnil.

Sauerbrey je bival v Pragi že tri tedne in celih 14 dni je zahajal v restavracijo »Deutsches Haus«, kjer je veljal za enega najodličnejših gostov. Tu je vsak dan obedoval in večerjal. Natakarij so ga poznali pod imenom Siegfried Heinrich. V Prago je prispel preko Zátca z ukradenim potnim listom svojega svaka Seegerja. V petek je prispel iz Frankfurta v Prago komisar frankfurtske kriminalne policije Roener, kateremu je praska policija dodelila detektiva Fuchsa. Frankfurtska policija je namreč zvedela, da se skriva Sauerbrey v Pragi. Ker češči ne zna, so oblasti sklepale, da zahaja samo v nemške restavracije.

Detektiva sta ga v petek ves dan zama iskala. Zvečer je prišel Roener v »Deutsches Haus« in se predstavil ravnatelju, češ, da išče defraudanta Sauerbreyja. Ker pa defraudanta ni bilo v restavraciji, je detektiv odšel in se vrnil čez nekaj ur s praskim detektivom. Takoj sta opazila, da je Sauerbrey v restavraciji. Sedel je za mizo in večerjal. Detektiva sta prisledla k njegovi mizi in začela kramljati z njim. Roener je predlagal, da bi odšli v kak nočni lokal in Sauerbrey je nič hudega sluteč takoj privolil. Pred restavracijo sta povabila detektiva defraudanta v avtomobil in čim je šofer pognal, je Roener napovedal Sauerbreyu aretacijo.

Detektiva sta mu vzela denarnico, v kateri je bilo samo 1000 mark in 600 Kč. Aretiranec je izjavil, da je živel zelo razkošno in da je mnogo poneverjenega denarja že zapravil. Na Češkoslovaško je prispel pred dobrim mesecem. Iz Frankfurta je vzel baje na pot samo 3000 mark, kar pa najbrž ne bo res. Polom koncerna frankfurtskih hranilnic spada med največje finančne skandale Nemčije v povojnih letih. Koncern je izgubil nad 300 milijonov Din. Polom je zakrivil ravnatelj sam, ki je 21. avgusta pobegnil in odnesel nad 7 milijonov Din. Mož je stanoval v razkošni vili in zapravljaval poneverjeni denar s prostitutkami. Policija ga izroči sodišču.

vanju. Ekspedicija bo trajala celo leto in se vrne spomladi l. 1931 v Ameriko z letalom.

Brzjavka na Mars

Izdajatelj »Denver Posta« v ameriški državi Coloradu je razpisal nagrado 25.000 dolarjev za onega, ki prvi dokaže, da biva razumna bitja tudi na drugih planetih. To bi se dalo najbolje dokazati z brzjavko na planet Mars, na katero bi od tam odgovorili. Izdajatelj omenjenega ameriškega lista Connet je večkratni milijonar in izdajanje lista mu je postranski poklic. Mož ima mnogo milijonov, ki jih troši po vzgledu drugih ameriških milijonarjev v razne dobrotne in javne svrhe. Ameriški listi pišejo o njegovi nagradi povsem resno. V zvezi s tem opozarjajo na uspehe norveškega raziskovalca prof. Störmerja, ki je s svojimi poskusi dokazal, da prodirajo radio-valovi tudi v najoddaljenejši plasti ozračja in da lahko dosežejo medplanetarni prostor. S tem bi bila teoretično omogočena brzjavna zveza med planeti.

Connetova nagrada pa ni edina, ki bi jo dobil medplanetarni telegrafist. Tudi francoska akademija znanosti je razpisala pred 30 leti 100.000 frankov nagrade onemu, ki bi dobil kakršno-

Rumunska ekspedicija na severni tečaj

Prihodnje leto se napoti na severni tečaj ekspedicija pod vodstvom rumunskega polarnega raziskovalca dr. Dumbrave. Namen ekspedicije bo v prvi vrsti preiskati severovzhodno obalo Grenlandije in ugotoviti, ali bi se našel tam prostor za bazo poletov iz Evrope v Ameriko. Ekspedicije se udeležijo 8 članov z dr. Dumbravo kot meteorološkim stekovnjakom na čelu. Stroške bo kril deloma dr. Dumbrava iz lastnih sredstev, deloma pa nekatere ameriške univerze.

Dr. Dumbrava, ki je še mlad, je postal že pred leti strokovnjak na polju raziskovanja polarnih krajev. Že leta 1927 je organiziral ekspedicijo na Grenlandijo, od koder je prinesel mnogo zanimivih pralimnetov, s katerimi je obogatil naravoslovne muzeje v Belgiji, Franciji in Rumuniji. Med drugim je ugotovil, da živi na Grenlandiji sedem raznih vrst komarjev, ki so raziskovalce močno ovirali pri delu. Novo ekspedicijo organizira dr. Dumbrava s parnikom, na katerem bo letalo pod vodstvom izbornega ameriškega letalca. Dr. Dumbrava je sam spreten letalec, toda letal ne bo, ker se hoče posvetiti zgolj znanstvenemu razisko-

kolj zvezo z drugimi nebesnimi telesi. Nagrado je razpisala vdova bankirja Guzmána, ki se je zelo zanimala za tajno svetovja. Nagrada čaka že 30 let, pa še ni nikogar, ki bi se resno potegoval za njo.

Sežgano žensko truplo

Blizu Budimpešte so našli napol sežgano truplo nage, 20 do 30 letne žene. Spodnji del telesa je bil popolnoma sežgan, zgornji pa nedotaknjen. Truplo je ležalo komaj 100 metrov od kraja, kjer je bil kup žerjavice in pepela. Blizu trupla je ležala prazna steklenica in večja steklenica petroleja. Trava okrog trupla je bila pohojena in osmojena. Vse je kazalo, da gre za roparski umor, pa tudi samomor ni izključen, kajti na truplu ni bilo nobenih znakov nasilja.

Drugi dan se je zgledil na policiji redar, ki je izjavil, da je videl pred šestimi dnevi v okolici mesta avtomobil, v katerem je bila tudi ženska rdečih las, katere truplo so našli za mestom. Avtomobil se mu je zdel sumljiv, ker je vozil po cesti, ki ni za avtomobile. Opozoril je šoferja, da je cesta zelo slaba, toda mož se ni zmenil za opozorilo. Ta izjava potrjuje domnevo, da gre za umor. Policija je uvedla preiskavo, da izsledi morilca.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Radioprogram

Radio-Ljubljana

Torek, 5. novembra.

12.30: Reproducira glasba. 13: Časovna napoved, borza, reproducira glasba. 13.30: Iz današnjih dnevnikov. 17: Koncert radio-orkestra. 19: O fotoamaterstvu, predava g. Cvetko Švigelj. 19.30: Ruščina, poučuje dr. Preobraženski. 20: Oton Zupančič: Noč na Verne duše, Shakespeare: Hamlet — 5. del. (izv. člani nar. gled.). 21: Koncert radio-orkestra. 22: Časovna napoved in poročila; 22.15: Lahka glasba. 23: Napoved programa za naslednji dan.

Sreda, 6. novembra.

12.30: Reproducira glasba. 13: Časovna napoved, borza, reproducira glasba. 13.30: Iz današnjih dnevnikov. 17: Koncert radio-orkestra. 18: Otroški kotiček. 19: Bohuslavovi spomini, čita g. Gregorin. 19.30: Francoščina, poučuje dr. St. Leben. 20: Prepos iz Prage, kompoz. Straussa. 22: Časovna napoved in poročila; 22.15: Lahka glasba. 23: Napoved programa za naslednji dan.

Prometni zavod za premog d.d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo:

Premog

domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

Kovaški premog

vseh vrst

livarniški, plavžarski in plinski

Brikete

Prometni zavod za premog d.d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15/1

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakol — Na vprašanja brez znakol ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Ivan Pakiž, Ljubljana,

Pred Škofljo 15, nudil budilke (Wecker) po Din 60.—. 3-letno jamstvo. 2307

20odstotne kronske bone

cupuje Pučka štedionica, založni zavod d. d., Osijek, Desatičina ul. 27. 97-L

Srebrne krone

vsakovrstno zlato, zlatnike kupuje F. Čuden, Prešernova 1. 96/2

Javna dražba

najdenih predmetov se vrši jutri ob 9. uri na glavnem kolodvoru v Ljubljani. 2393

Gospodično

Nemko, ki govori tudi hrvaško, sprejemem k 2 malima otrokoma. Dopise s sliko na naslov Bela Hauslohner, Novi Vrbas 2 — Sečera. 2380

Proda se

dobro ohranjen Majsterjev Konvertibilikon za 500 Din. Naslov v upravi lista. 2389

ILIRIJA premog

Klavirji!

Tovarna in zaloga klavirjev prvovrstnih instrumentov različe. Poseben oddelek za popravila. Ugaševanje in popravila za konzervatorji, glasb. matice in druge inštalacije izgotavlja moja družba. Gre tudi na deželo. Točna postrežba, zmerne cene — tudi na obroke. Izdelovalec klavirjev R. Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5/2388

ILIRIJA koks

Dunajska c. 46. Telefon 28-20

Premog

in DRVA najboljši vrste dobavlja

L. Pogačnik

Bohoričeva 5. Telefon 2059 94-L

Ia les

Istrastov in bukov, od 20 do 60 cm premera in večje odda z letošnjo lesoseko veleposrestvo Negova. Informacije daje Goddarski urad graščine Negova — pošta Ivanjci. 2387

ILIRIJA drva

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestn. trg 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in solčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

St. 38662/29 ref. XX.

Razpis.

Dr. Fran Košmerlove dijaške ustanove za slušatelje tehniške srednje šole v Ljubljani.

Mestni magistrat razpisuje dr. Fran Košmerlovo dijaško ustanovo za slušatelje višjega oddelka tehniške srednje šole v Ljubljani v znesku 3000 (tritisoch) Din na leto.

Tozadevni pogoji so razvidni iz razpisa na občinski deski in v veži srednje tehniške šole.

Mestni magistrat v Ljubljani, dne 26. oktobra 1929.

St. 38663/29 ref. XX.

Razp. s.

dijaške ustanove ljubljanskega mesta za učence srednje tehniške srednje šole v Ljubljani

Mestni magistrat razpisuje pet mest ustanove za učence višjih oddelkov in dve mesti za učence nižjih oddelkov te šole v iznosu po 1000 (entisoch) Din na leto.

Pogoji so razvidni iz razpisa na občinski deski in na srednji tehniški šoli v veži.

Mestni magistrat v Ljubljani, dne 26. oktobra 1929.

Makulturni papir

kg à Din 4'—

oročala unrava "Slov. Naroda"

Grützner, Adler in Kayser

Šivalni stroji ter kolesa so najboljša v materialu. Lepe opreme, ugodni plačilni pogoji. — Istotam švicarski pletilni stroji „DUBIED“ edino pri tvrdki

JOSIP PETELINC * LJUBLJANA OB VODI POLEG PREŠERNEVEGA SPOMENIKA TEL. 2913